

Norsk RegnskapsStandard 20

Transaksjoner og regnskap i utenlandsk valuta

(Oktober 2010. Endelig desember 2012)

Innledning

1. Et foretak kan ha regnskapsmessig eksponering mot valuta på flere måter. Det kan foreta transaksjoner i utenlandsk valuta, eller det kan ha utenlandske enheter. I tillegg kan et foretak presentere sitt finansregnskap i utenlandsk valuta.
2. Formålet med denne standard er å fastsette hvordan transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta og utenlandske enheter skal innregnes i et foretaks finansregnskap, og hvordan finansregnskapet skal omregnes til en presentasjonsvaluta.

Virkeområde

3. Denne standard får anvendelse på:
 - (a) regnskapsføring av transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta, omtalt i paragrafene 13 – 17.
 - (b) omregning til presentasjonsvaluta, omtalt i paragrafene 18 – 26. Dette omfatter omregning av utenlandske enheters resultater og balanser for innarbeiding i foretakets finansregnskap ved konsolidering, ved bruk av egenkapitalmetoden og bruttometoden og ved innarbeiding av filial med annen regnskapsvaluta, samt annen omregning til presentasjonsvaluta, for eksempel omregning av selskapsregnskap fra regnskapsvaluta til annen presentasjonsvaluta.

Definisjoner

4. *Regnskapsvaluta* er den valuta som finansregnskapet måles i. Regnskapsvaluta skal etter regnskapsloven § 3-4 være norske kroner eller funksjonell valuta.
5. *Funksjonell valuta* er den valuta virksomheten i hovedsak er knyttet til. Bestemmelser knyttet til funksjonell valuta er regulert i vedlegg A.
6. *Presentasjonsvaluta* er den valuta som finansregnskapet presenteres i. Finansregnskapet kan etter regnskapsloven § 3-4 presenteres i norske kroner, euro eller regnskapsvalutaen.
7. *Utenlandsk valuta* er en annen valuta enn enhetens regnskapsvaluta. Dette innebærer at norske kroner kan være utenlandsk valuta dersom enheten anvender funksjonell valuta som regnskapsvaluta og denne er en annen valuta enn norske kroner.
8. *Utenlandsk enhet* er en enhet som er et datterselskap, et tilknyttet selskap, en felleskontrollert virksomhet eller en filial, som har en annen regnskapsvaluta enn den rapporterende enhetens

regnskapsvaluta. Dette innebærer at et norsk datterselskap, tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller filial kan være utenlandsk enhet dersom den rapporterende enheten anvender funksjonell valuta som regnskapsvaluta og denne er en annen valuta enn norske kroner.

9. *Valutakursdifferanser* oppstår som følge av endring i valutakurser ved regnskapsføring av transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta, jfr paragraf 3 (a). Valutakursdifferanser oppstår ved:
 - a. omregning av pengeposter til valutakursen på balansedagen, jfr paragraf 15
 - b. oppgjør av pengeposter til annen valutakurs enn den valutakurs som pengeposten er balanseført til.
10. *Omregningsdifferanse* oppstår som følge av endring i valutakurser ved omregning av resultater og balanseposter fra regnskapsvaluta til presentasjonsvaluta, jfr paragraf 3 (b). Omregningsdifferanser oppstår ved at:
 - a. inntekter og kostnader omregnes til valutakursene på transaksjonstidspunktene, mens eiendeler og forpliktelser omregnes til valutakursen på balansedagen
 - b. nettoeiendelene ved periodens begynnelse omregnes til en valutakurs som er forskjellig fra den valutakurs som ble anvendt ved utgangen av forrige periode.
11. *Pengepost* er en rett til å motta (eller en forpliktelse til å levere) et kontantbeløp som er fastsatt eller vil kunne fastsettes. Eksempler på pengeposter er kundefordringer, leverandørgjeld, avsetninger som skal gjøres opp med kontanter og betalbar skatt. Eksempler på ikke-pengeposter er aksjer, forskuddsbetalte beløp for varer og tjenester (for eksempel forskuddsbetalt leie), goodwill, immaterielle eiendeler, varebeholdninger, eiendom, anlegg og utstyr samt avsetninger som skal gjøres opp ved levering av en ikke-pengepost eiendel.
12. *Nettoinvestering i en utenlandsk enhet* er den rapporterende enhets andel av den utenlandske enhetens nettoeiendeler. Et kjennetegn ved en nettoinvestering i utenlandsk enhet er at posten ikke planlegges oppgjort og at det er sannsynlighetsovervekt for at posten ikke vil bli oppgjort i overskuelig fremtid. Slike pengeposter kan omfatte langsiktige fordringer eller lån. De omfatter ikke kundefordringer eller leverandørgjeld.

Regnskapsføring av transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta

Førstegangsinngregning

13. En transaksjon i utenlandsk valuta skal ved førstegangsinngregning regnskapsføres til valutakursen på transaksjonstidspunktet.
14. Av praktiske årsaker kan en kurs som er tilnærmet lik den faktiske kursen på transaksjonstidspunktet, for eksempel en gjennomsnittlig kurs for en periode, anvendes på alle transaksjoner i vedkommende valuta i løpet av perioden. Anvendelse av en gjennomsnittlig

kurs for en periode er imidlertid ikke tillatt dersom dette gir vesentlige avvik fra hva som ville vært tilfelle hvis valutakurs på transaksjonstidspunktet hadde vært benyttet.

Vurdering på etterfølgende balansedager

15. På hver balansedag skal pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til valutakursen på balansedagen. Ikke-pengeposter skal ikke omregnes.
16. Når balanseposter nedskrives i samsvar med regnskapslovens § 5-2 eller § 5-3, og verdien fastsettes i utenlandsk valuta, skal denne omregnes til valutakursen på måletidspunktet både for pengeposter og ikke-pengeposter. Når man på balansedagen vurderer nedskrivning eller reversering av nedskrivning, kan man av praktiske grunner anvende verdsettelse som er gjort før balansedagen dersom det ikke foreligger indikasjoner på vesentlige verdiendringer fra verdsettelsestidspunktet til balansedagen. Balansedagen anses i disse tilfeller som måletidspunkt.

Dette kan medføre innregning av verdifall som ikke ville blitt innregnet dersom den utenlandske valuta hadde vært regnskapsvalutaen. For eksempel kan salgsverdi av skip som fastsettes i dollar, bli redusert målt i norske kroner som følge av fall i valutakursen for dollar selv om salgsverdi målt i dollar ikke har blitt redusert.

Innregning og klassifisering av valutakursdifferanser

17. Valutakursdifferanser skal resultatføres i den perioden de oppstår, unntatt i tilfellene beskrevet i paragraf 22. Valutakursdifferanser kan alltid klassifiseres som finansinntekt eller – kostnad.

Omregning til presentasjonsvaluta

18. Dersom presentasjonsvalutaen er en annen enn regnskapsvalutaen, skal foretaket omregne resultat- og balanseposter til presentasjonsvalutaen. Når for eksempel et konsern omfatter foretak med forskjellige regnskapsvalutaer, skal hvert enkelt foretaks resultat- og balanseposter uttrykkes i en felles valuta, slik at det kan presenteres et konsernregnskap.
19. Resultat- og balanseposter skal omregnes til presentasjonsvaluta etter følgende framgangsmåte:
 - (a) eiendeler og forpliktelser skal omregnes til valutakursen på den aktuelle balansedagen,
 - (b) inntekter og kostnader skal omregnes til valutakursene på transaksjonstidspunktene, og
 - (c) alle omregningsdifferanser som framkommer, skal innregnes mot egenkapitalen.
20. Av praktiske årsaker kan en kurs som er tilnærmet lik valutakursen på transaksjonstidspunktene, for eksempel en gjennomsnittlig kurs for en periode, anvendes ved omregning av en utenlandsk enhets inntekts- og kostnadsposter. Anvendelse av en gjennomsnittlig kurs for en periode er imidlertid ikke tillatt dersom dette gir vesentlige avvik fra hva som ville vært tilfelle hvis valutakurs på transaksjonstidspunktet hadde vært benyttet.
21. Når omregningsdifferansene gjelder en utenlandsk enhet som er konsolidert, men ikke heleid, skal akkumulerte omregningsdifferanser som er knyttet til minoritetsinteresser, henføres til og innregnes som en del av minoritetsinteressene i den konsoliderte balansen.
22. Fordring på, eller gjeld til, en utenlandsk enhet kan gi valutakursdifferanser. Disse valutakursdifferansene skal resultatføres både i selskapsregnskap og i konsernregnskap.

Dersom valutakursdifferansen har oppstått på pengeposter som er del av nettoinvestering i utenlandsk enhet, skal valutakursdifferansen innregnes direkte i egenkapitalen i konsernregnskapet. I selskapsregnskapet skal valutakursdifferansen resultatføres med unntak av valutakursdifferanser på nettoinvestering i utenlandsk enhet som ligger i samme selskap (for eksempel filial) og på investeringer som føres etter egenkapitalmetoden eller bruttometoden. Valutakursdifferanser som er innregnet direkte i egenkapitalen, skal resultatføres ved avhending av nettoinvesteringen i samsvar med paragraf 26.

23. Dersom datterselskap følger et annet regnskapsår enn morselskapet, skal konsernregnskapet bygge på et delårsregnskap som avgis ved regnskapsårets slutt. Er avviket tre måneder eller mindre, er det tilstrekkelig at datterselskapets årsregnskap korrigeres for vesentlige transaksjoner og hendelser i den mellomliggende perioden. Når datterselskapet i disse tilfellene er utenlandsk enhet, skal balansen omregnes til valutakurs på morselskapets balansedag. Samme fremgangsmåte anvendes ved egenkapitalmetoden og bruttometoden.
24. Eventuell goodwill og andre mer-/mindreverdier ved overtakelse av utenlandsk enhet, skal behandles som eiendeler og forpliktelser i den enheten disse er allokert til. De skal således uttrykkes i den aktuelle enhetens regnskapsvaluta og omregnes til valutakursen på balansedagen.

Endring av regnskapsvaluta

25. Ved endring av regnskapsvaluta kan omregningen skje til kurs på gjennomføringstidspunktet uten omarbeiding av sammenlikningstall. Dersom endringen av regnskapsvaluta ikke skyldes endring i funksjonell valuta, kan endringen gjennomføres ved omarbeiding av inngående balanse i tidligste presenterte sammenlikningstall. Ved omarbeiding etter forrige punktum, skal omregning skje til valutakurs på tidspunkt for inngående balanse i tidligste presenterte sammenlikningstall eller til de valutakurser som er relevant ved full retrospektiv anvendelse av den nye regnskapsvalutaen.

Avhending av en utenlandsk enhet

26. Ved avhendelse av datterselskap skal en forholdsmessig andel av akkumulert omregningsdifferanse resultatføres som del av gevinst eller tap ved avhendelsen. Ved nedsalg i datterselskap uten tap av kontroll skal en forholdsmessig andel av omregningsdifferansen reklassifiseres til minoritetsinteresser. Ved avhendelse av deleid datterselskap er det kun omregningsdifferanse som er henført til majoritet som skal resultatføres.

Ved delvis avhendelse av felleskontrollert virksomhet eller tilknyttet selskap med utenlandsk virksomhet skal en forholdsmessig andel av omregningsdifferansen resultatføres.

Nedskrivning av den utenlandske enheten medfører ingen resultatføring av omregningsdifferanse.

Hendelser som innebærer avhendelse etter denne paragrafen kan være salg, avvikling og andre hendelser som medfører redusert innflytelse, herunder overgang mellom datterselskap, tilknyttet selskap eller felleskontrollert virksomhet.

Noteopplysninger

27. Det skal i prinsippnoten opplyses hvordan transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta er målt. Det skal opplyses om eventuelle praktiske tilnæringsmetoder for anvendelse av valutakurs som tillatt i paragraf 14 og 20. Det skal opplyses om hvordan valutakursdifferanser og omregningsdifferanser presenteres i finansregnskapet. Dersom valutakursdifferanser presenteres som annet enn finansinntekt eller –kostnad, skal dette begrunnes.
28. Valg av henholdsvis regnskapsvaluta og presentasjonsvaluta skal begrunnes:
 - (a) når regnskapsvaluta i selskapsregnskapet er annet enn norske kroner
 - (b) når konsernregnskapet presenteres i annen valuta enn norske kroner
 - (c) når selskapsregnskapet presenteres i annen valuta enn regnskapsvalutaenDersom foretaket endrer regnskapsvaluta, skal dette begrunnes og det skal redegjøres for vesentlige virkninger av endringen.
29. Ved omregning til presentasjonsvaluta, jfr paragraf 3 (b), skal det opplyses om regnskapsvaluta og hvilke omregningskurser som er anvendt for de omregnede enhetenes balanseposter når disse enhetene er vesentlige.
30. Dersom selskapsregnskap presenteres i annen valuta enn norske kroner, skal det opplyses om omregningskurs til norske kroner. Det må minst opplyses om balansedagens kurs og gjennomsnittskurs.
31. Når det er resultatført vesentlige valutagevinster og/eller –tap, og dette ikke er presentert på egne linjer i resultatregnskapet, skal det i note opplyses hvilke linjer i resultatregnskapet dette gjelder, og med hvilke beløp.
32. For omregningsdifferanse som er ført mot egenkapitalen, skal det opplyses om periodens og akkumulert omregningsdifferanse. Dette kan opplyses i egenkapitalnoten eller i oppstilling av endringer i egenkapitalen. Når vesentlige omregningsdifferanser resultatføres ved avhendelse av enhet, skal dette opplyses og man skal opplyse beløp og hvilken resultatlinje som er påvirket.

Ikrafttredelse

33. Denne regnskapsstandarden gjelder for regnskapsår som starter 1. januar 2011 eller senere.

Vedlegg A Funksjonell valuta **(Dette vedlegget er en del av standarden)**

Fastsettelse av funksjonell valuta

A1. Etter regnskapsloven § 3-4 skal regnskapsvaluta være norske kroner eller den valuta virksomheten i hovedsak er knyttet til (funksjonell valuta). Denne valgmuligheten gjelder for enheter som er regnskapspliktige etter regnskapsloven, og de har anledning til å anvende norske kroner som regnskapsvaluta uten å vurdere kriteriene for fastsettelse av funksjonell valuta i dette vedlegget.

I et konsern må fastsettelse av regnskapsvaluta gjøres for hver enhet i konsernet. Konsernet har ikke egen funksjonell valuta. Konsernregnskapet utarbeides ved å omregne de ulike enhetene i konsernet til en felles presentasjonsvaluta. Regnskapsloven tillater at morselskap kan anvende funksjonell valuta i konsernregnskapet og norske kroner i selskapsregnskapet.

A2. Det primære økonomiske miljøet der en enhet driver sin virksomhet er vanligvis det miljøet der enheten primært genererer og forbruker kontanter. En enhet skal ta hensyn til følgende faktorer ved fastsettelse av sin funksjonelle valuta:

- (a) den valuta:
 - (i) som hovedsakelig påvirker salgsprisene på varer og tjenester (som ofte vil være den valuta som salgsprisene på enhetens varer og tjenester angis og gjøres opp i), og
 - (ii) som gjelder i landet hvis markedskrefter og lovgivning hovedsakelig bestemmer salgsprisene på enhetens varer og tjenester.
- (b) den valuta som hovedsakelig påvirker lønnsutgifter, råvareutgifter og andre utgifter forbundet med levering av varer og tjenester (som ofte vil være den valuta som slike utgifter angis og gjøres opp i).

A3. Følgende faktorer kan også være en indikasjon på en enhets funksjonelle valuta:

- (a) den valuta som midler fra finansieringsaktiviteter (dvs. utstedelse av gjelds- og egenkapitalinstrumenter) genereres i.
- (b) den valuta som innbetalinger fra driftsaktiviteter vanligvis foretas i.

A4. I tillegg skal følgende faktorer tas i betraktning ved fastsettelse av en utenlandsk virksomhets funksjonelle valuta og ved beslutning om hvorvidt virksomhetens funksjonelle valuta er den samme som den regnskapspliktige enheten sin funksjonelle valuta (den regnskapspliktige enheten er i denne sammenheng den enheten som har den utenlandske virksomheten som et datterselskap, en filial, et tilknyttet foretak eller en felleskontrollert virksomhet):

- a) hvorvidt den utenlandske enheten sine aktiviteter utøves som en forlengelse av den regnskapspliktige enheten, og ikke med en betydelig grad av selvstendighet. Et eksempel på det førstnevnte kan være når den utenlandske virksomheten bare selger varer som er importert fra den regnskapspliktige enheten, og overfører salgsvederlaget til den regnskapspliktige enheten. Et eksempel på det sistnevnte kan være når virksomheten genererer kontanter og andre monetære poster, pådrar seg kostnader, genererer inntekter og opptar lån, alt hovedsakelig i lokal valuta.
- b) hvorvidt transaksjonene med den regnskapspliktige enheten utgjør en stor eller liten del av den utenlandske virksomhetens aktiviteter

- c) hvorvidt kontantstrømmer fra den utenlandske virksomhetens aktiviteter direkte påvirker den regnskapspliktige enheten sine kontantstrømmer og er tilgjengelige for overføring til den regnskapspliktige enheten.
- d) hvorvidt kontantstrømmene fra den utenlandske virksomhetens aktiviteter er tilstrekkelige til å betjene eksisterende og normalt forventede gjeldsforpliktelser uten at den regnskapspliktige enheten stiller midler til rådighet.

A5. Når ovennevnte indikatorer er blandet og det ikke klart framgår hva som er den funksjonelle valutaen, skal ledelsen utøve skjønn for å velge den funksjonelle valuta som best gjenspeiler den økonomiske virkningen av de underliggende transaksjoner, hendelser og forhold. Som et ledd i denne tilnærmingen skal ledelsen legge mest vekt på de primære indikatorene i paragraf A2 før den tar hensyn til indikatorene i paragraf A3 og A4.

Endring i funksjonell valuta

- A6. En enhets funksjonelle valuta gjenspeiler de underliggende transaksjoner, hendelser og forhold som er relevante for enheten. Når den funksjonelle valutaen er fastsatt, skal den derfor ikke endres med mindre det skjer en endring i disse underliggende transaksjoner, hendelser eller forhold.
- A7. Når en enhets funksjonelle valuta endres, skal den nye funksjonelle valutaen anvendes prospektivt av enheten fra tidspunktet for endringen. Det kan være vanskelig å bestemme endringstidspunktet presist. Endringen kan også ha skjedd gradvis gjennom året. Dersom dette er tilfelle kan en akseptabel løsning være å fastsette endringstidspunktet fra starten eller slutten av den regnskapsperioden hvor endringen er gjennomført.
- A8. En enhet omregner med andre ord alle poster til den nye funksjonelle valutaen ved anvendelse av den gjeldende valutakursen på tidspunktet for endringen. De omregnede beløp som framkommer for ikke-engeposter, behandles som historisk kost. Omregningsdifferanser som stammer fra omregning av en utenlandsk enhet som tidligere har blitt klassifisert i egenkapitalen, innregnes ikke i resultatet før enheten avhendes.